

Článek 6

Článek 6-1

Přístup k soudu

Vyloučení pravomoci německých soudů k rozhodnutí o nárocích týkajících se zahraničního majetku vyvlastněného pro účely reparace: *nedošlo k porušení*

Skutkový stav – Stěžovatel je lichtenštejnským panovníkem. V roce 1946 zkonfiskovaly československé úřady na základě dekretu o konfiskaci zemědělského majetku patřícího mimo jiné německým a maďarským vlastníkům majetek v bývalém Československu patřící jeho otci. Do tohoto majetku zahrnuly i obraz, jenž byl původně součástí stěžovatelovy rodinné umělecké sbírky. Otec stěžovatele se proti jeho konfiskaci neúspěšně odvolal. Bratislavský správní soud však dospěl k závěru, že byl osobou německé národnosti ve smyslu uvedeného dekretu. V roce 1991 byl obraz dočasně zapůjčen městu Kolín nad Rýnem. Zemský soud v Kolíně vyhověl stěžovatelově návrhu na vydání předběžného opatření, kterým bylo městu nařízeno předat obraz soudnímu vykonavateli. Stěžovatel jako dědic po zesnulém otci poté zahájil řízení, v němž se jako dědic po svém otci domáhal navrácení obrazu. V roce 1995 Zemský soud prohlásil jeho žalobu za nepřípustnou s odůvodněním, že německá jurisdikce byla vyloučena na základě Smlouvy o úpravě otázek vzniklých v důsledku války a okupace uzavřené v roce 1954 mezi třemi spojeneckými okupačními mocnostmi. Smlouva vylučovala soudní pravomoc ve vztahu k nárokům vůči osobám, které v důsledku reparačních opatření získaly vlastnické právo k německému majetku zkonfiskovanému v zahraničí. Odvolací soud v Kolíně zamítl stěžovatelovo odvolání a Spolkový soudní dvůr odmítl projednat dovolání, které stěžovatel podal. Také Ústavní soud se nakonec odmítl zabývat jeho ústavní stížností. Předběžné opatření bylo následně pozastaveno a obraz byl nakonec vrácen do České republiky.

Právní posouzení – článek 6 odst. 1: Vnitrostátní soudy se nezabývaly meritem stěžovatelových argumentů, ale soustředily se na předběžnou otázku vyloučení německé jurisdikce a dospěly k závěru, že projednání žaloby brání zákonná překážka. Stěžovatel tak byl na základě norem mezinárodního práva soukromého zbaven práva na rozhodnutí o svých majetkových nárocích. V době vyjednávání Smlouvy o úpravě otázek a souvisejících smluv nebyla Německá spolková republika v situaci, kdy by mohla vznášet námitky proti záměru spojeneckých mocností vyloučit německé soudy z přezkumu konfiskačních opatření pro účely reparace. V roce 1990, kdy bylo na dosah konečné vypořádání a znovusjednocení Německa, zůstalo postavení Německé spolkové republiky v tomto ohledu beze změny a při vyjednávání musela akceptovat, že určitá omezení pravomoci jejích soudů nebudou zrušena. Vyloučení německé jurisdikce bylo tudíž důsledkem zvláštního postavení Německa v mezinárodním právu veřejném a za těchto výjimečných okolností sledovalo omezení přístupu k německým soudům legitimní cíl. Vzhledem k předmětu a cílům Smlouvy o úpravě otázek a jejímu politickému pozadí nebylo nerozumné, pokud německé soudy vycházely z předpokladu, že mechanismus Smlouvy vylučuje, aby německé orgány přezkoumávaly jakákoli konfiskační opatření provedená pro účely reparace. Nebylo tak možno tvrdit, že výklad Smlouvy o úpravě podaný německými soudy byl v rozporu s předchozí německou judikaturou anebo že její použití bylo zjevně chybné či svévolné. Velký význam měla také

povaha majetkových nároků stěžovatele: obraz zůstal na území bývalého Československa (později České republiky) a skutečnými soudy pro řešení sporů z vyvlastňovacích opatření byly soudy bývalého Československa a později České a Slovenské republiky. Možnost zahájit ve Spolkové republice Německo spor za účelem zpochybnění platnosti a zákonnosti vyvlastňovacích opatření byla jen vzdálenou a nepravděpodobnou vyhlídkou a spojitost mezi skutkovým základem nároku a německou jurisdikcí byla nahodilá. Stěžovatelův zájem na zahájení sporu v této zemi proto nebyl dostatečně silný na to, aby převážil nad životně důležitým veřejným zájmem na opětovném získání suverenity a sjednocení Německa. Rozhodnutí německých soudů nemohla být považována za nepřiměřená sledovanému legitimnímu cíli, a nezasáhla tudíž do samé podstaty stěžovatelova práva na přístup k soudu.

závěr: nedošlo k porušení (jednomyslně).